ПРИСУД АНТАНТИ 14 БЕРЕЗНЯ 1923 Р.

Законний грабунок Східньої Галичини. — Окупанти палять села. — "Право народів на самовизначення". — Політика польської кольонізації. — Польська політика, а французька нафта. — Тільки радянський уряд протестував проти цего грабунку.

14-го березня 1923 року Рада Послів держав Антанти сказала свій присуд про долю східно-галицьких земель. "Польща приймає повні права суверенности над територіями між вище зазначеними й іншими кордонами польської території"... (себто над територією Східньої Галичини) так говорилося в прикінцевій частині ухвали Ради Послів. Це був останній акорд гри навколо Східньої Галичини. За суверена східньо-галицьких земель замість держав Антанти (що встановлював параґраф 91 Сен-жерменського трактату) ставала від нині новостворена Польща. Вона стає, так би мовити, законним господарем Східньої Галичини з її багатющими нафтовими полями та стратегічно важливим вузлом шляхів комунікації. Що Східня Галичина протестувала проти вирішення її насупроти її волі, що вона, її широкі трудящі кола виявили зовсім протилежні стремління, — це нічого не означало для тих, що 14-ма точками Вудро Вилсона "пацифікували" Европу.

За наказом французького штабу генерал Галлєр окупує Галичину, заводить воєнний стан, заносить руку на все українське, втихомирює "хлопув". Окупанти палять села, катують, грабують населення, заводять табори для десятків тисяч українського трудящого люду. Дитячою забавкою здалося трудящим Східньої Галичини навіть адміністрування руських грабіжників за імперіялістичної війни.

Обличчя польського фашизму.

І на цей саме час припадає постанова Найвищої Мирової Конференції (25 червня 1919 року) про дозвіл Польщі "окупувати своїми військовими силами Східню Галичину аж по ріку Збруч", про заведення цивільної адміністрації в краю і т. д. і т. і. А що політику повоєнної "пацифікації" світу краще переводити під акомпанімент декларацій про "право народів на самовизначення", то й на цей раз буржуазна дипльоматія залишилася вірною собі: параграф 3 цієї постанови говорив про забезпечення населенню Східньої Галичини політичної, релігійної та інших свобід, а параграф 4 з цілком таки серйозним виглядом трактував про право східньо-галицького населення своєю власною волею вирішити питання про свою майбутню державну долю.

Треба було ще яких небудь 3—4 місяці, щоб найнаївнішим і найнедосвідченим людям з карпатських долин та гір стала ясною вся ота брехлива фразеольогія капіталістичної дипльоматії про "право самовизначення" тощо. Проект статуту для Східньої Галичини, що його на свому засіданні від 20-го листопада 1919 року ухвалила Найвища Рада Мирової Конференції, в параграфі 1, розділ 1., давав Польщі "мандат організувати і адмініструвати протягом 25 років" на землях Східньої Галичини. Східню Галичину "всерьез і надолго" "самовизначали". Найдено було "правний" титул, що з нього користаючи Польща мала спроможність ввести східньо-галицькі землі в рямці своєї державности, спольонізувати їх.

Політика польської кольонізації українських земель, як військової так і цивільної, система перепису населення, розподіл українських земель на "воєвудства", рекрутування українського населення Східньої Галичини до польської армії (закон від грудня 1922 року) і т. д. і т. і. — ось той комбінований удар, що за замислом нових "адміністраторів", мав остаточно поховати думки про будь яку національну державну окремішність цих нельських земель.

Тут, на цьому клаптикові центральної Европи, гармонійно збігалися інтереси нової польської агресивної державности з інтересами французьких нафтовиків. Майже позбавлена своєї власної нафти, з великими мріями про що раз нові сфери впливу, по-воєнна Франція, Франція — переможниця, завязуючи вузол східньо-галицько - польських взаємин, розвязувала в значній мірі нафтову проблєму. Франція бо тих часів (1920—1923 р.р.) вже так встигла вплестися в господарювання Польщі, що бориславська й битьківська нафта в розпорядженні Польщі визначала майже цілковите господарювання в цій галузі французького капіталу. Варт тільки зазнайомитися з польсько-французькою нафтовою конвенцією з 6-го лютого 1922 року, щоб зрозуміти, завдяки яким силам Польща опинилася в стані господаря східньо-галицьких земель. Англійські претенсії на Мосульську нафту (на Лозанській конференції) таким способом знаходили своє розвязання. "За нафту в Мосулі — нафту в Східній Галичині" — ось та формула, що за нею розвязано східньо-галицьку проблєму.

Ця гра капіталістичних чинників при розвязанні східньо-галицької проблєми ані на мить не була для нас секретом. На грабіжницький, протиправний підгрунт акту 14-го березня 1923 року радянські уряди недвозначно вказували. Навіть більше, коли за кілька днів до цієї дати стало відомо, що на Східню Галичину накидають мотуза, що населення не буде покликане до плебісциту, не хто інший, як уряд УСРР своєю нотою від 12-го березня 1923 року рішуче протестував проти можливости вирішення долі Східньої Галичини насупроти волі населення та всяке таке розвязання східно-галицької проблєми кваліфікував як акт протиправний, насильницький, як анексію. На той самий грунт стала й нота Уряду РСФРР від 13-го березня 1923 року.

Не кажучи вже про урочисті заяви радянської делєгації при підписанні Ризького договору, що радянські республіки обстоюють за Галичиною право на вільне самовизначення, таке саме відношення до східньо-галицької справи виявили радянські республіки і в декларації, переданій до відома представників капіталістичних держав на Лондонській конференції (14-го серпня 1923 року).

Вісім років, що минули з того часу, вщерть повні подіями, що наочно доводять, що не за столом "мировых конференцій" остаточно розвязується долю народів, що трудящі маси Східньої Галичини інакше думають про потвору, породжену 14-го березня.

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ ВОЯКИ УГА

Саме сьогодня, 14 березня, минає 8 років з того часу, відколи Західня Україна за згодою Ради Амбасадорів в Парижу зістала уярмленою шляхецько-польськими окупантами. Оце рішення винесла Рада Амбасадорів в тісному порозумінні з політичними гендлярами й ватажками української буржуазії, що волів піти на услуги імперіялістських амбасадорів і віддати їм до вирішення визвольну справу Західньої України, чим дружньо виступити з трудящими Радянської України і спаяними силами освободити Західню Україну з-під ярма польської шляхти.

Тисячі Українських Січових Стрільців і вояків УГА, що з крісом в руках йшли у завзяті бої за визволення трудящих Західньої України, намарно загинули в кривавій розправі, вимордовані корпусниками УГА й ватажками так званої Західньо-Української Народньої Республіки. Тисячі інших скатовано по таборах польської шляхти та на смерть замучено по тюрмах, розкинутих на землях Західньої України. Решта з отих юних бойців сьогодня скитаються по канадській країні й інших землях капіталістичного світу, зморені, без хліба й праці.

І коли нас, Українських Січових Стрільців і вояків УГА, прогнала незавидна судьба з рідних сторін, ми не можемо й не сміємо мовчати, а мусимо нами почате визвольне діло довести до побідного кінця. Ми дали початок визвольним боям Західньої України, ми й далі продовжатимемо завзяту боротьбу за освободження трудящих Західньої України.

Зараз Західня Україна у вогні й крові. Польська шляхта наспілку з українською буржуазією громлять українські села, молотять зголоднілих і спрацьованих українських селян і робітників, у найдикішій спосіб замучують їх по тюрмах фашистської Польщі. Стогони скатованих трудящих, риданння наших матерів і сестер, насилуваних бандитською салдатескою Пілсуського, зойки до крови змордованих дітей — усі вони кличуть нас, бувших Українських Січових Стрільців і вояків УГА, допомогти визвольній боротьбі на Західній Україні, освободити скатованих трудящих з-під ярма польської шляхти й її українських агентів з УНДО-петлюрівського та соціял-фашистського таборів. Вони кличуть нас прорвати хижацькі кордони білопольського орла, що відділяють Західню Україну від Радянської і спаяти усі українські землі по цьому боці ріки Збручу з Радянською Україною.

І коли оті зойки-риданння трудящих, скатованих польською шляхтою на землях Західньої України, гомоном відбилися аж сюди в Канаду, так чи не найболючіше відчули оте накликання порятунку бувші Українські Січові Стрільці і вояки УГА. Вони то саме вчас отих погромницьких вчинків на Західній Україні заговорили відкрито про оту корпусницьку і ЗУНР-івську зграю, що віддала землі Західньої України польській шляхті. Скрізь по усій Канаді заговорили стрільці і вояки УГА до українських трудящих, відкриваючи їм найчорнішу зраду отих неньколобців вчас визвольних боїв та вияснюючи ганебну роботу тих самих агентів капіталу по стрілецьких громадах та січах в Канаді.

А зараз бувші Українські Січові Стрільці і вояки УГА, що йдуть спаяним фронтом з усіма трудящими Канади й решта світу у визвольній борні проти спільного ворога, положили основи під нову організацію, ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ. Завданням цієї організації є— усіма силами допомагати визволенні Західньої України з драпіжних кігтів польської шляхти та її українських агентів.

І саме вчас тієї ганебної чорної дати 14 березня, коли Рада Амбасадорів наспілку з українською буржуазією віддали Західню Україну польській шляхті на визиск і громлення трудящих мас, Стрілецький Комітет у Вінніпегу кличе усіх бувших Українських Січових Стрільців і вояків УГА ставитись у бойові шеpеги ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ і докінчити визвольні бої.

Хай від сьогодня не буде ні одного Українського Січового Стрільця і вояка УГА в Канаді, що забракувало-б його в бойових лавах цього товариства.

БЄМО НА АЛЯРМ! СПІШІТЬ НА ПОЗИЦІЇ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ!

Вінніпег, 14 березня 1931 р.

Стрілком.

14 БЕРЕЗНЯ 1923 РОКУ ОФОРМЛЕНО РОЗБИШАЦЬКЕ НАСИЛЬСТВО НАД ГАЛИЧИНОЮ

Це дата, коли польська шляхта дістала й формальне право на експльоатацію земель Західньої України. Це право вона дістала від Ради послів імперіялістичних країн. Постановою цієї Ради 14 березня 1923 року було оформлено те розбійницьке насильство, що його польська шляхта вчинила ще 1919 року, захопивши землі Західньої України, зокрема Східню Галичину. Постанова 14 березня була кінцевою датою боротьби поміж основними імперіялістичними країнами за розподіл нафтових джерел. Нафтові джерела Галичини діставалися французькому капіталові, а побіжно вирішалася й доля 11 мільйонів робітників та селян Західньої України, що їх закріплялося разом з нафтою — за польською шляхтою.

До цього закріпачення західньо - українських народніх мас та земель польською шляхтою приклала руку і петлюрівщина, так званий уряд УНР. За Варшавським договором ці землі закріплялося за польським панством. У своїй брошурі про Варшавський договір такий собі травоід і пасічсічник, як проф. С. Шелухін, 1926 року писав:

"Зостаючись таємним від українського народу, цей договір (Варшавський) не був таємницею від різних міністерств закордонних справ і дипльоматів тих держав, перед якими польська дипльоматія використовувала його проти Галичини, Волині, Холмщини, Полісся та Підляшшя, населених українським народом, і взагалі проти свободи, незалежности й інтересів української нації в її частинах і в цілому.

Використала його Польща й перед своїм контрагентом у Ризі підчас мирових переговорів у жовтні 1920 р., домагаючись од більшовиків уступки для Польщі української території з українським населенням у межах визначених у договорі з Петлюрою, який визнав польські претенсії і в тім договорі погодився їх задовольнити. Цим визнанням Петлюра одшматував од України коло 162,000 кв. кільометрів території з населенням коло 11,000,000".

Цілком схвалювали акт 14 березня і західньо-українські петлюрівці, ундисто-радикали. 27 травня 1923 року нинішній секретар УНДО на мітінгу в Філаделфії вогорив:

"Поляки поступають тепер із українцями дуже культурно, багато ліпше ніж більшовики на Великій Україні. Багато краще старатися о прилучення Східньої Галичини до Польщі, аніж до Великої України".

Під гаслами цього "старання" "культурного" і багато ліпшого поступування польського панства до українців зснувалася і СВУ, що ставила собі за мету повалити радянську владу на Україні, щоб і на ній завести ті ж "культурні" порядки, як і на Західній Україні. Про це розповів пролєтарському судові голова СВУ С. Єфремов.

Про що ж свідчать факти 11-річного "культурного" поступування поляків на землі Західньої України? Про становище на Західній Україні якнайкраще свідчить та нечувана кріза, що її нині переживає народнє господарство, зокрема сільське. Про це найкраще свідчить той нечуваний визиск, що його терплять робітничо-селянські маси від УНДО-фашістської експльоатації, про це якнайкрасномовніше свідчить культурне здичавління, польонізаційна практика, що її застосовує польський фашізм на землях Західньої України з допомогою ундистів, радикалів, уєдеків та інших приплентачів фашістського табору.

ВІТЕР

У вітрі мука і отрута,
Цей вітер звідти, де на жах
лежить в кровавих туманах
Галичина моя закута.

Цей вітер звідти, де весна
ще не цвіте, кому належить,
де на шляхах і пута й межі,
в крові невільна сторона.

Цей вітер звідти, де бої
ми пронесли тоді, в двацятім,
він понесе пісні мої
Замученому брату.

Про те, що час той прилетить,
Заграють сурми бою,
І зацвіте вогнем блакить
по-над Галичиною.

І встане буря, встане гнів
під постріли і крики,
в залізнім скреготі ланців
розірваних навіки.

У ніжнім шепоті весни
засяють сонцем луки,
і в вітрові з Галичини
не буде більше муки.

В. СОСЮРА.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З Праги доносять, що в цілій Чехословаччині, головно ж на Закарпатській Україні безробіття дуже зростає. На Закарпатській Україні є зараз 60,000 безробітних, які не одержують ніякої допомоги. Хоч чехословацький уряд ухвалив видати на допомогу безробітним Закарпаття 4 мільйони чеських корон, то безробітні дістали тільки 65,000 корон.

Зараз, припиняється майже на 80 відсотків праця лісових робітників на Закарпаттю й Словаччині. Це дуже відіб'ється на життєвому рівні робітничої кляси.

ДАЙТЕ ПІДТРИМКУ СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ У ШАВНЕСІ, АЛТА.!

Щоби примусити компанію приняти назад чотирох робітників, яких вона викинула з роботи — сто майнерів у Шавнесі вийшли на страйк.

Робітники! Недавно, бо лиш минулого літа зводили боротьбу з вуглевими баронами Алберти мерколські майнері. На заклик Міжнародньої Робітничої Допомоги ви щиро відгукнулися і дали мерколським страйкерам належну піддержку.

ЗАРАЗ СТРАЙКУЮТЬ МАЙНЕРІ У ШАВНЕСІ.

Дайте їм підтримку! Їхні родини потребують вашої допомоги. Ми кличемо всіх робітників і робітничих організацій:

1. **Жертвуйте з поодинока!**
2. **Зарядіть колєкту у вашім льокали чи шапі!**

Шліть всі фонди телєграфічно до Міжнародньої Робітничої Допомоги на адресу:

WORKERS' INTERNATIONAL RELIEF
Room 308, 331 Bay Street — Toronto, Ontario

ПІД ПЯТОЮ РУМУНСЬКО-БОЯРСЬКИХ КАТІВ

(Докінчення з 3-ої сторони.)

нас, щоби ми вибірали вас, коли ви й так маєте владу"; "Чому росписуєте вибори на Буковині, коли вона належить до Радянської України"; "Хай жиє революція й робітничо-селянська влада в Румунії"; "Геть з фашізмом" і т. д.

Коло 20,000 виборців цілком стрималися від голосування.

Найбідніше українське селянство й робітництво Буковини цілковито відтяте від світа. Воно голодне, холодне, безправне, пригнічене величезною нуждою, ограблене з економічних, політичих і національних прав, воно упосліджене соціяльно — чекає допомоги й відповідного часу, щоб відплатитися своїм гнобителям.

Буковина, як невідємна частина західньо-українських земель, повинна цікавити нас, як кожна інша частина цих земель. Товариство Допомоги Визвольній Боротьбі Західньої України, яке є тепер в процесі своєї організації в Канаді, включає в обсяг своєї діяльности всі західньо-українські землі, отже Буковину й Карпатську Україну, тому українські робітники й бідняцькі фармері з цих країн повинні ставати членами Товариства й допомагати своїм братам боротися за волю, за відірвання Буковини від Румунії й за прилучення до Радянської України.

Найпершим обовязком цеї організації повинно бути—допомогти нашим товарищам на Буковині відновити свою боєву робітничу газету, бо це буде один із засобів, який перш всього звяже нас з трудящими масами Буковини й допоможе їм відновити життя своєї організації "Визволення".

Волинець.

АЖ НА ФРОНТІ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ ПІЗНАТИ БУЛО, ЯКУ УКРАЇНУ ГОТОВИЛИ ТРУДЯЩИМ УКРАЇНСЬКІ ПАНИ

Фішер Бренч, Ман.

Вже в 14 році життя я мусів виїхати на заробітки у Німеччину й там працював важко до 21 року життя. Саме тоді почалась війна й мене покликали на неї. Я воював за Австрію, а відтак воював за так звану "самостійну" Україну.

Саме я прийшов одного дня зі світової війни додому, виснажений, зголоднілий. А вже того самого дня вечером прийшов до мене заступник війта з приказом від якогось ґенерала УГА, щоби завтра зголоситься на постерунок команди у Гвіздци.

Цим разом я йшов з охотою, міркував усе, що йду "визволяти" Україну, так бо говорили нам вже давно по усяких патріотичних товариствах, так говорили й корпусники УГА.

У той час мені байдуже було, яка буде Україна, та хто нею правитиме. Та побувши на фронті якийсь час, я аж тоді пізнав, що таки треба наперед взнати за ту Україну, яку готовлять українські пани й чому трудящому населенні.

Окружним командантом на 24 сіл Гвіздеччини був місцевий панок на ймення Бедзик. Саме отой Бедзик поставив рядових стрільців і вояків УГА вартувати панські фільварки та ліси, караючи гостро селян за те, що посміли собі назбирати ріща в панському лісі. Усі вартові, що стерегли пана, були добре озброєні. Крім того й самі пани мали у себе на стіні кріс і револьвер набиті, кожночасно готові до вжитку.

Взяв хто зі селян патиків з панського ліса, його зараз приводили на фільварок і там по присуду корпусника било до крови по 25 за першим разом. Усі панські вартові діставали зброю й амуніцію від окружної команди.

Хто зі селян мав якусь справу до команданта, мусів стояти в хвості й чекати черги. Так це лише для селян було встановлено оте чергування. Для панів і лихварів-торговців, з якими корпусники були у найтіснішому звязку, такої черги у хвості не було. Поміщик та торговець-лихвар все були покликані корпусником наперед, хоч би вони прийшли на самому кінці.

У той час було заборонено спекуляцію збіжжя. Одного разу ніччю нас трьох постерункових затримали 3 вози, наладованих збіжжям. Збіжжя везли єврейські торговці-спекулянти. Оті торговці повтікали й відреклися того збіжжя. Ми відвезли збіжжя до команданта Бедзика й він приказав нам скинути його до магазину. Слідуючого дня вже у того корпусника Бедзика були лихварі-торговці, заплатили командантові хабарного, й він приказав нам назад виносити збіжжя зі шпихліря на вози лихварів. Та ми не хотіли вже виконати його наказу й через те саме, він нас двох усунув з жандармерії, а собі приняв куркульських синів. Отими куркульськими синками були заповнені усі уряди Західньої України і з допомогою тієї куркульні корпусники криваво розправлялись з українськими трудящими. Той самий Бедзик видав посвідку поміщикові до Румунії за 2,800 корон, а той поміщик почерез Румунію подався у Францію і в імені тих панів, що опинились тоді у Східній Галичині, прохав воєнної допомоги проти УГА й українського населення.

За недовгий час після того на українські села спали дві армії: одна ґенерала Задіка зі сторони Румунії на Коломию—Станиславів, друга армія Галєра зі західнього фронту Галичини.

М. А. бувший жандарм УГА.